

Kunnanvaltuusto

AIKA 01.09.2025 klo 18:00 -

PAIKKA Huutjärven koulu

ASIAT

§	Otsikko	Sivu
1	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus Kvalt	3
2	Pöytäkirjan tarkastaminen Kvalt	4
3	Osavuosikatsaus 1 / 2025	5
4	Siivoustoimen järjestelyvaihtoehtojen selvitys	7
5	Valtuustoaloite / Ilmasto-ohjelman laatiminen	11

PÖYTÄKIRJAN
NÄHTÄVÄNÄPITO

Pyhtään kunnanvirasto 04.09.2025 klo 9.00-15.00. Pöytäkirjan julkaisu
yleiseen tietoverkkoon 04.09.2025

PUHEENJOHTAJA

Tuija Arvila

OSALLISTUJAT

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Arvila Tuija	Kvalt pj
	Liimatainen Mervi	Kvalt I vpj
	Nurmiranta Ilkka	Kvalt II vpj
	Aksels Tuulikki	Jäsen
	Drockila Maj-Len	Jäsen
	Heiskanen Kai	Jäsen
	Helle Tiina	Jäsen
	Hovi Leena	Jäsen
	Huovila Kari	Jäsen
	Jaakola Anna	Jäsen
	Joas Timo	Jäsen
	Kailio Anna-Leena	Jäsen
	Kujala Marko	Jäsen
	Kulhelm Jarmo	Jäsen
	Larvi Tommy	Jäsen
	Lehto Heli	Jäsen
	Lehto Raul	Jäsen
	Marttila Juho	Jäsen
	Mattila Natalie	Jäsen
	Paananen Elina	Jäsen
	Peltomäki Minni	Jäsen
	Pöyhönen Jouko	Jäsen
	Sahari Petra	Jäsen
	Salama Jane	Jäsen
	Sjögren Niklas	Jäsen
	Tenttula Aleksanteri	Jäsen
	Turunen Riikka	Jäsen
	Lindholm Terhi	Asiantuntija
	Koskinen Tommi	Pöytäkirjanpitäjä
	Paju Taija	Asiantuntija
	Hakulinen Sari	Asiantuntija
	Kaulio Janne	Asiantuntija
	Eskola Venla	Nuorisovaltuuston edustaja

1

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus Kvalt

Kvalt 01.09.2025 §

Kutsu valtuuston kokoukseen on vähintään 4 päivää ennen kokousta lähetettävä erikseen kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai velvollisuus. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava kunnan verkkosivuilla. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat (hallintosäntö 81 §).

Valtuuston kokouksen ajasta ja paikasta tiedotetaan ennen kokousta niissä tiedotusvälineissä, joissa valtuusto on päättänyt kokouksistaan ilmoittaa (hallintosäntö 81 §).

Kunnanvaltuuston kokouksesta on ilmoitettava säädetyn tavan lisäksi Pyhtäänlehti-Pyttisbladet -nimisessä paikallislehdessä kokouksen aika ja paikka sekä milloin ja missä paikassa kokouksen tarkastettu pöytäkirja valitusosoituksineen tullaan pitämään yleisesti nähtävänä (kv:n päätös 7 § 10.2.2020).

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi, on lähetettävä kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä (hallintosäntö 82 §).

Tästä kokouksesta on annettu yleisesti tieto hallintosäännön 81 §:n ja kunnanvaltuuston päätöksen 7 § 10.2.2020 mukaisesti julkaisemalla kokousta koskeva kuulutus kunnan verkkosivuilla ja Pyhtäänlehti-Pyttisbladetissa 20.08.2025.

Kokouksen esityslista liitteineen on julkaistu sähköisessä kokousjärjestelmässä 27.08.2025.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus toteaa kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

2**Pöytäkirjan tarkastaminen Kvalt**

Kvalt 01.09.2025 §

Valtuuston pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla tähän tehtävään valittua valtuutettua siltä osin kun pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa (hallintosääntö 102 §).

Päätösehdotus

Valtuusto valitsee kaksi valtuutettua tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Päätös

3

Osavuositarkastus 1 / 2025

Khall 16.06.2025 § 102

Valmistelija

Tommi Koskinen, p. 046 922 8207

Toimialat ovat laatineet osavuositarkastuksen ajalta 1.1.-30.4.2025. Tarkastus sisältää muun muassa koko kunnan tasoisen tuloslaskelman sekä tulosalueittain määrärahojen sekä raportoitavissa olevien toiminnallisten mittarien toteutumatilanteen samalta ajanjaksolta.

Kunnan käyttötalousmenojen ja -tulojen tavoitetaso on ko. ajankohtana n. 33 %. Toimintatuottojen osalta toteutuma on 11 % yli tavoitetason. Menojen toteutuma ylittää vastaavasti tavoitetason 2 %. Toimintakate on noin budjetoidulla tasolla.

Valtionosuudet ja verotulot ovat alle tavoitetason. Verotulojen tilitykset vaihtelevat kuukausittain. Rahoituskulut ovat toteutuneet alle budjetoidun.

Vuoden ensimmäisen kahdeksan kuukauden tuloslaskelma osoittaa 279 737 euron alijäämää.

Ennuste koko tilikauden lopun tilanteesta on tässä vaiheessa budjetoidun mukainen. Ennusteeseen sisältyy epävarmuustekijöitä sekä positiiviseen että negatiiviseen suuntaan.

Esityslistan oheismateriaalina on osavuositarkastuksen materiaalit.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee asian tiedoksi ja lähettää asian edelleen kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Kvalt 01.09.2025
186/02.02.02/2025

Valmistelija	Tommi Koskinen, p. 046 922 8207
	Valtuuston kokous- ja käsittelyaikataulusta johtuvista syistä oheismateriaalina on tuorein talousraportti 7/2025
Päätösehdotus	Valtuusto merkitsee taloustilanteen tiedoksi.
Päätös	
Oheismateriaali	Otsikko Talousraportti 7-2025 Lautakuntien toteumaraportti 1-4 2025 Investoinnit TOTEUMA 1 -4 2025 OVK 1-2025 kooste - Oheismateriaali

4

Siivoustoimen järjestelyvaihtoehtojen selvitys

Tekltk 18.02.2025 § 9

Valmistelija

Tekninen johtaja Janne Kaulio, P. 044 357 5503

Pyhtään kunnanhallituksen 26.8.2024 hyväksymän strategiaohjelman ohjelma 1: pyhtää kartalle 2026 mukaan:

Strategiset tavoitteet ovat:

- *Perustana elinkeinohankkeet, laadukkaat palvelut, tyytyväinen henkilöstö ja terve talous*
- *Yrittäjämyynteisyyden kehittäminen (visio ”Suomen yrittäjyystävällisin kunta”)*

ja em. liittyvät toimenpiteet ovat:

- *Etsitään kokonaistaloudellisin tuottamistapa laadusta huolehtien.*
- *Pidetään organisaatio virtaviivaisena ja kuntaverotus kilpailukykyisenä.*

Siivoustoimen osalta ei aiemmin ole selvitetty kokonaistaloudellisinta tuottamistapaa. Sen vuoksi olisi tarkoituksenmukaista laatia raportti siivoustoimen järjestämisvaihtoehdoista, jossa selvitettäisiin siivouksen osalta mahdollisuudet kehittää toimintaa seuraavien tavoitteiden osalta:

- siivouksen toiminnallisuus ja kustannustehokkuus.
- vertaillaan ulkoistuksen ja oman työn toteutusmalleja ja niiden vaikutuksia.

Yhteistoimintalain mukaisesti henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavat muutokset työn organisoinnissa tai kunnan palvelurakenteessa on käsiteltävä henkilöstön kanssa yhteistoiminnassa. Jotta henkilöstön näkökanta ja vastineet raportin päätelmiin olisi selvillä, tulisi käynnistää yt-neuvottelut raportin pohjalta.

Siten järjestämisvaihtoehtojen selvitys kokonaisuudessaan sisältäisi:

- ulkopuolisen toimijan laatiman raportin siivoustoimen järjestämisvaihtoehdoista
- ja raportin pohjalta käytävien YT – neuvottelujen tuloksen
- edellä mainittujen pohjalta virkatyönä laaditun perustellun päätöschdotuksen

Tavoitteena olisi ko. selvityksen pohjalta tehdä päätös siivoustoimen järjestämistavasta jatkossa.

Päätösehdotus Tekniikkalautakunta päättää käynnistää siivoustoimen järjestämisvaihtoehtojen selvittämisen siten, että tekninen johtaja valtuutetaan tilaamaan raportin siivoustoimen järjestämisvaihtoehtoista. Lisäksi tekniikkalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että se käynnistää koko siivoustoimea koskevat YT-neuvottelut.

Päätös Hyväksyttiin.

Khall 03.03.2025 § 38

Valmistelija Tekninen johtaja Janne Kaulio, P. 044 357 5503

Yhteistoimintalain mukaisesti henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavat muutokset työn organisoinnissa tai kunnan palvelurakenteessa on käsiteltävä henkilöstön kanssa yhteistoiminnassa. Jotta henkilöstön näkökanta ja vastineet raportin päätelmiin olisi selvillä, tulisi käynnistää yt-neuvottelut raportin pohjalta.

Kunnan hallintosäännön mukaisesti henkilöstöasioita koskeva yleistoimivalta on kunnanhallituksella.

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää käynnistää koko siivoustoimea koskevat YT-neuvottelut järjestämisvaihtoehtojen selvitystä koskien. Tekninen johtaja valtuutetaan antamaan tarkempi neuvottelukutsu, kun vaihtoehtoja koskeva raportti on valmistunut.

Päätös Hyväksyttiin.

Tekltk 20.05.2025 § 35

Valmistelija Tekninen johtaja Janne Kaulio, P. 044 357 5503

Tekltk 18.02.2025 § 9 päätti käynnistää siivoustoimen järjestämisvaihtoehtojen selvittämisen siten, että tekninen johtaja valtuutetaan tilaamaan raportin siivoustoimen järjestämisvaihtoehtoista. Lisäksi tekniikkalautakunta päätti esittää kunnanhallitukselle, että se käynnistää koko siivoustoimea koskevat YT-neuvottelut. Khall 03.03.2025 § 38 päätti YT-neuvottelujen käynnistämisestä.

Päätöksien tavoitteena oli tuottaa päätöksentekoa varten siivoustoimen järjestämisvaihtoehtojen selvitys, joka kokonaisuudessaan sisältäisi:

- ulkopuolisen toimijan laatiman raportin siivoustoimen järjestämisvaihtoehtoista
- raportin pohjalta käytävien YT – neuvottelujen tuloksen
- edellä mainittujen pohjalta virkatyönä laaditun perustellun päätösehdotuksen

Ulkopuolisen toimijan raportti valmistui 18.3.2025, jonka pohjalta käytiin YT-neuvottelut. Raportti ja 22.4.2025 pidetyn YT-neuvotteluiden päätöskokouksen muistio oheismateriaalina.

Raportin mukaan kehityspotentiaalin näkökulmasta yhdistelmä- ja monilokaatiotyöntekijöiden kokonaisuus on toteutettu onnistuneesti. Kokonaisuudet eivät ole taloudellisesti kuormittavia ja kohteiden kustannukset ovat järkevällä tasolla. Taloudellisesta näkökulmasta näihin kokonaisuuksiin ei ole syytä tehdä järjestämismuutoksia tai muita kehitystoimenpiteitä.

Pyhtään merkittävin siivoustoimen kokonaisuus, Huutjärven koulu, kirjasto ja kunnanvirasto on ylimitoitettu. Kokonaisuuden taloudelliset kustannukset ovat suuret verrattuna ATOPS mitoituskeinoon ja yleiseen markkinatilanteeseen.

Raportin mukaan haastatteluiden ja kustannuslaskemien perusteella parhain tapa saada Pyhtään siivoustoimen merkittävimmän kokonaisuuden osalta kustannukset järkevälle tasolle, olisi järjestää suurimman kokonaisuuden siivouspalvelut uudelleen. Järjestämisvaihtoehtoista ensisijaisena ehdotuksena on liikkeenluovutus ulkoiselle palveluntarjoajalle.

YT-neuvottelujen tuloksena em. ei löydetty vaihtoehtoa, joka olisi muuttanut tilannetta raportin esityksestä ratkaisevasti.

Päätösehdotus

Tekniikkalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että Pyhtään merkittävimmän siivoustoimen kokonaisuuden osalta (Huutjärven koulu, kirjasto ja kunnanvirasto) käynnistetään liikkeenluovutusprosessi kilpailutuksella raportin esityksen ja YT-neuvotteluiden tuloksen mukaisesti.

Päätös

Hyväksyttiin.

Khall 11.08.2025 § 118

Valmistelija Tekninen johtaja Janne Kaulio, P. 044 357 5503

Päätösehdotus Tekniikkalautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että Pyhtään merkittävimmän siivoustoimen kokonaisuuden osalta (Huutjärven koulu, kirjasto ja kunnanvirasto) käynnistetään liikkeenluovutusprosessi kilpailutuksella raportin esityksen ja YT-neuvotteluiden tuloksen mukaisesti.

Päätös Hyväksyttiin.

Kvalt 01.09.2025
46/00.01.02.02/2025

Valmistelija Tekninen johtaja Janne Kaulio, P. 044 357 5503

Päätösehdotus Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Pyhtään merkittävimmän siivoustoimen kokonaisuuden osalta (Huutjärven koulu, kirjasto ja kunnanvirasto) käynnistetään liikkeenluovutusprosessi kilpailutuksella raportin esityksen ja YT-neuvotteluiden tuloksen mukaisesti.

Päätös

Oheismateriaali

Otsikko
Pyhtää - Siivoistoimen läpivalaisu ja kehitys
Liitteen 3 liite Tuntien korjaukset 11 4 2025
Liite 4 Siivoustoimen kilpailutusprosessin aikataulu
Liite 5 Liiketoiminnan kauppakirja LUONNOS
Liite 6 Luovutettavaan liiketoimintaan esitetty henkilöstö
Liite 7 Selvitys työsuhte-eduista
YT neuvottelu 3 Pöytäkirja

5

Valtuustoaloite / Ilmasto-ohjelman laatiminen

Tekltk 20.05.2025 § 34

Valmistelija

Tekninen johtaja Janne Kaulio, P. 044 357 5503

Pyhtään Vihreät ovat tehneet valtuustoaloitteen ilmasto-ohjelman laatimisesta Pyhtään kunnalle. Valtuustoaloite oheismateriaalina.

Suomessa on vuonna 2023 päätetty ilmastolain muuttamisesta (Laki ilmastolain muuttamisesta 108/2023) siten, että kunnan on laadittava taikka päivitettävä ilmastosuunnitelma vähintään kerran valtuustokaudessa. Laki nähtävissä osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230108>.

Suomessa on vuonna 2024 on päätetty ilmastolain muuttamisesta (Laki ilmastolain muuttamisesta 896/2024) siten, että vuonna 2023 päätetty velvoite ilmastosuunnitelman laatimisesta kunnille peruttiin. Laki nähtävissä osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2024/20240896>. Laki astui voimaan 1.1.2025.

Vuoden 2024 päätöksen perusteet on esitetty; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta HE 151/2024. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ilmastolakia siten, että kunnan ilmastosuunnitelman laatimista koskeva velvollisuus ehdotetaan kumottavaksi. Samalla muutettaisiin lain soveltamisalaa niin, ettei ilmastolakia sovelleta kunnan viranomaisiin. Hallituksen esitys perusteluineen nähtävissä osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2024/20240151>.

HE 151/2024 perustelut siihen, että vuonna 2023 päätetty velvoite ilmastosuunnitelman laatimisesta kunnille peruttiin:

“Lainsäädännön muutostarve perustuu valtiontalouden sopeutustoimiin. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman taloudellisia päätöksiä koskevan B liitteen kirjauksen mukaan kunnille asetettu velvoite laatia ilmastosuunnitelmat perutaan lakimuutoksella. Julkisen talouden suunnitelmaan 2023–2026 sisältynyt 2 831 000 euron vuosittainen kuntien ilmastosuunnitelmia koskeva määräraha poistetaan. Määrärahaa ei ole enää sisällytetty vuoden 2024 talousarvioon tai julkisen talouden suunnitelmaan.

Manner-Suomen 293 kunnasta useammalla kuin 85 kunnalla on tällä hetkellä oma ilmastosuunnitelma.

Lähes kaikilla yli 100 000 asukkaan kaupungilla ja valtaosalla yli 50 000 asukkaan kaupungeista on ilmastosuunnitelma. Suuret ja keskisuuret kunnat ovat keskeisimmät toimijat ilmastopäästöjen vähentämisessä.

Valtakunnallisesti merkittävien päästövaikutusten saavuttaminen pienten kuntien ilmastosuunnitelmien avulla on epätodennäköisempää. Suunnitelmien laatiminen lisää hallinnollista taakkaa sekä kunnissa että valtiolla, ja ilmastosuunnitelmien laatimiselle on vaikea tunnistaa selkeää päästövähennyspotentiaalia. Esitys vähentäisi samalla kuntien tehtäviä ja purkaisi osaltaan sääntelyä.

Esitysehdotus on valmisteltu ympäristöministeriössä virkatyönä. Valmistelussa on hyödynnetty edellisen ilmastolain muutoksen (108/2023) valmistelun yhteydessä laadittua selvitystä Kunnan ilmastosuunnitelman toteuttamisvaihtoehdot ilmastolaissa (Ympäristöministeriön julkaisuja 2022:5, jäljempänä Kunnan ilmastosuunnitelmaselvitys (2022)), Kuntaliiton ilmastokyselyn tuloksia (2023), sekä ilmastolain kokonaisuudistuksen (423/2022) yhteydessä oikeustieteen tohtori Asko Uotilta pyydettyä ilmastolain soveltamisalan laajentamista kuntiin ja alueisiin koskevaa lausuntoa (16.10.2020).

Valmistelun tueksi on kuultu keskeisten sidosryhmien edustajia. Ympäristöministeriö järjesti 15.2.2024 erityisesti kunnille ja maakunnille suunnatun kuulemistilaisuuden ilmastolain kunnan ilmastosuunnitelmavelvoitteen kumoamisesta. Tilaisuuteen osallistui 168 henkilöä, pääasiassa kuntien ja maakuntien edustajia. Tilaisuus pidettiin etäyhteydellä.

Hallituksen esityksen luonnos oli lausunnoilla 24.5.–5.7.2024. Ympäristöministeriö pyysi lausuntoa 318 eri taholta. Lausuntoja annettiin yhteensä 55 kappaletta. Lausunnoista on laadittu lausuntoyhteenveto, joka julkaistiin 2.9.2024. Kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunta käsitteli esitysluonnoksen ja lausuntojen pohjalta tehtävät muutokset luonnokseen 28.8.2024.”

HE 151/2024 tavoitteet:

“Esityksen tavoitteena on osaltaan tasapainottaa valtiontaloutta ja karsia kuntien hallinnollista taakkaa. Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti kunnille asetettu velvoite laatia ilmastosuunnitelmat perutaan lakimuutoksella.

Kunnat voivat jatkaa suunnitelmallista ilmastotyötä vapaaehtoisesti ja tukea sillä tavoin ilmastolain tavoitteiden saavuttamista. Kuntien vapaaehtoista ilmastotyötä tuettaisiin jatkamalla Suomen ympäristökeskuksen lakisääteistä tehtävää toimia kuntien päästötietopalvelun ylläpitäjänä.”

Pyhtään kunnan kunnanhallituksen 26.8.2024 hyväksymän strategiaohjelman yhtenä tavoitteena on se, että ”Etsitään kokonaistaloudellisin tuottamistapa laadusta huolehtien. Pidetään organisaatio virtaviivaisena ja kuntaverotus kilpailukykyisenä.”

Pyhtään kunnassa on tehty vapaaehtoista ilmastotyötä kohteissa, joissa se on ollut taloudellisesti järkevää mm. rakentamalla aurinkovoimaloita,

hyödyntämällä tekoälyä kiinteistöjen olosuhteiden hallinnassa, lämmitysjärjestelmien valinnassa, energiansäästötoimilla niin kiinteistöissä kuin esim. katuvalaistuksessa, kehitetty toimitilojen tehokkuutta, henkilökunnan polkupyöräedulla, henkilökuljetusyksikkö kehittää seudullista joukkoliikennettä ilmastoystävällisemmäksi, kasvisruokaa on tarjottu 1 krt/vko ja ruokahävikkiä seurataan, yms.

Niinkuin HE 151/2024 todetaan on valtakunnallisesti merkittävien päästövaikutusten saavuttaminen pienten kuntien ilmastosuunnitelmien avulla on epätodennäköistä. Lisäksi suunnitelman laatiminen lisää kustannuksia ja hallinnollista taakkaa kunnalle. Lisäksi ilmastosuunnitelman laatimiselle on vaikea tunnistaa selkeää päästövähennyspotentiaalia. Suunnitelman laatiminen olisi siten vastoin kunnan tavoitetta etsiä kokonaistaloudellisin tuottamistapa ja pitää organisaatio virtaviivaisena ja kuntaverotus kilpailukykyisenä.

Lain mukaan ilmastosuunnitelman laatiminen ei ole lakisääteinen velvoite kunnille ja toisaalta ilmastotavoitteet voidaan saavuttaa ilman ilmastosuunnitelmaakin, joten Pyhtään kunnassa voitaisiin jatkaa suunnitelmallista ilmastotyötä vapaaehtoisesti ja tukea sillä tavoin ilmastolain tavoitteiden saavuttamista niin kuin tähänkin asti.

Ilmastosuunnitelma on kuitenkin merkityksellinen asia, jota olisi tarkoituksenmukaista käsitellä kunnan strategiapäivityksen yhteydessä. Valtuustokauden vaihtuessa Pyhtää kunnan strategian päivitys tulee ajankohtaiseksi syksyllä 2025, joten ilmastosuunnitelman laatimistarve tulee käsitellä strategiapäivityksen yhteydessä.

Päätösehdotus	Tekniikkalautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että ne merkitsevät selostusosan tiedoksi ja että aloite todetaan loppuun käsitellyksi.
---------------	---

Päätös	Hyväksyttiin.
--------	---------------

Khall 11.08.2025 § 119

Valmistelija	Tekninen johtaja Janne Kaulio, P. 044 357 5503
--------------	--

Päätösehdotus	Tekniikkalautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että ne merkitsevät selostusosan tiedoksi ja että aloite todetaan loppuun käsitellyksi.
---------------	---

Päätös	Hyväksyttiin.
--------	---------------

Kvalt 01.09.2025
79/11.06/2025

Valmistelija Tekninen johtaja Janne Kaulio, P. 044 357 5503

Päätösehdotus Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena aloitteeseen ja että aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Oheismateriaali

Otsikko
Valtuustoaloite / Ilmasto-ohjelman laatiminen